

Szerkesztőség:
Medgyes Vasut-utca 7.
A közlemények és hirdetések e címre; előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére küldendők.

Előfizetési árak:
Médgyedévre 1.50 K, egyes szám 14 fillér.

MEDGYESI UJSÁG.

Hivatalos hirdetések
100 szóig 10 korona, azonfelett minden 100 szó 3 kor.
Magán hirdetések meg-
egyezés szerint.

Nyilttér soronként 40 fillér.

Felelős szerkesztő:

B. Mihály Bertalan.

Belső munkatársak:

Bodonyi Sándor, Varga Károly.

IV. évfolyam. 28. szám.

Medgyes, 1908. szeptember 27.

Figyelő.

Uj intézmények uj hibákkal járnak. Azok, kiknek fejében egy-egy intézmény eszméje megfogamzik, a legkörültekintőbb eljárás mellett sem bírnak, még álmukban sem, bizonyos kinövéseket előre látni, melyek csak a folyton fejlődő élet forgatagában születnek meg. Egy önként kínálkozó példa mindjárt megmagyarázza állításunkat. A „munkásbiztosító pénztár” áldásos intézmény. De vajon ez intézmény eszméjének birto-
kosa gondolt-e olyan aprólékos és végtelenül mellékes furcsaságra, milyen a „segesvári munkásbiztosító pénztárnál” olykor előadja magát: A gyógyszerárak az intézet tagjai részére kiszolgáltatót gyógyszerek receptjeit a pénztárnak bemutatják, mely azokat kifizetés után a papirkosárba dobja. Ez ideig rendjén van. A furcsaság ott kezdődik, mikor a hivatal helyiségének takarítója a recepteket az utcára söpri. Nem is említve, hogy a receptpapirosoknak az utcára való kiséprese milyen izléstelen dolog, csak arra a sajnálatos körülményre akarunk rámutatni, hogy az intézet szegénysorsu tagjai a szegénységük folytán kiszámítatlanul előállott ama kiméletlenséggel sujtatnak, hogy a szél szárnyára eresztett receptekről a kissé hozzáértő járókelő is leolvashatja betegsé-
güket. Már pedig nagyon elemi kívánsága minden embernek, hogy a nyilvánosság elé nem tartozó betegsége ne jusson az utca tudomására. Szegény orvosok és patikusok aztán hiába őrzik fogadalmukhoz hiven a paciensek titkait. Ugy-e, szives olvasóink, ilyesmit még a jós tehetséggel fölruházott törvényhozó sem bir előre megálmodni.

A lakáshiány.

Medgyes, 1908. szept. 25.

Medgyesen ez ideig sem volt felesleg bérbeadás után értékesített lakásokban; de már eljutottunk oda, hogy a tényleg meglevő szükséglet sem talál kielégítést.

Félreérthetetlen tünete a lakáshiány-
nak a házbéreknek rohamos, a használati értékkel arányban nem álló emelkedése.

A bérlakások ára, csak az utolsó pár év tartama alatt átlag 40—50%-kal emelkedett; s az emelkedés mind nagyobb arányokat fog ölteni, mert a bérlők, hogy egyáltalában lakáshoz juthassanak, kénytelenek ajánlataikkal egymást tullicitálni.

Ott tartunk már, hogy egy uj családnak betelepődése, az összes bérhelyiségek árának emelkedő hullá-
zásán előre megérezhető.

Ismerünk tisztviselőt, aki kétszobás lakásért 540 K lakpénzre 100 koronát ráfizet; ismerünk olyant is, ki szintén 540 K lakpénzre tarthat csak igényt s fizet ezidőszerint 900 korona lakbért.

A lakáskeresletnek ezt az emelkedését, ezideig legalább, nem az idegen elemeknek fokozódó beözönlése, hanem az állandó lakósságnak természetes szaporodása okozta; s így valószerű biztonsággal megállapíthatjuk, hogy a lakáshiány nem csak átfutó kellemetlenség, de állandó jellegű baj.

S ez a baj jövőre egyre tűrhetlenebbé fog válni; mert eltekintve az állandó lakósságnak indokolást nem igénylő természetes szaporodásától, a forgalomnak minden téren észlelhető fejlődése szükségképen a köz- és magántisztviselők, az ipari és kereskedelmi alkalmazottak, a munkáselemek létszámának emelkedését s így jó részben idegenek beözönlését fogja maga után vonni. De vannak a lakáshiányt fokozó különös helyi okok is; ilyen a küszöbön álló gimnáziumépítés, mely — legalább az elhelyezés kérdésének ezidőszerinti állása szerint — két magánháznak lefoglalását s így 5—6 családnak kitelepítését fogja eredményezni; ilyenek a keletkezőben levő nagyobb ipartelepek, melyek szintén magánépületekben keresnek elhelyezést.

Nyilvánvaló tehát — még ha nem is vetünk számot azzal az eshetőséggel, hogy netán egy uj közhivatal vagy uj kulturális intézet befogadásának kényszere is felmerülhet, — hogy a lakáshiány nyomorusága egyre nyomasztóbban fog városunk lakósságára ránehezedni.

A város fejlődésének legelemibb előfeltétele, hogy befogadó képessége a lakosság számának — természetes szaporodás és idegen elemek beözönlése által előidézett — emelkedésével arányosan fokozódjék.

Mi pedig sajnos ott tartunk, hogy ez a befogadó képesség nemhogy fej-

Artur.

A mióta tönkrementünk . . .

Ez a szomorú refrén a száraz őszi levelek didergésével pergett végig a Szibill emlékezetén. Nem a jó módot, nem a kastélyt, a fogatot, az inasokat sajnálta, hanem elvesztett világát.

Ez a világ addig előtte egyetlenegy emberből állt, a ki álmainak vőlegénye volt, és hogy a gazdagság tündérmeséje után ez is elhagyta, minden embert közönségesnek, vagyis rossznak tartott.

Pedig a mint az olesó, tarka ablakfüggönynek dőlt és a kis külvárosi, semmitmondó utcába nézett, olyan volt, mint egy előkelő álom képe. És anyja — a ki a háta mögött mályvaszínű szófán, fekete ruhában feküdt, a mely gyűrött és hanyag volt mint az örökös gyász — egyre bizott is benne, hogy egy napon valami dus levante meglátja az utcáról, feljön érte és mindkettőjüket kimentí a szegénység lidércnyomásából. Jó asszony volt, de tehetetlen.

Csöngettek.

A jó asszony felugrott, mintegy álmodozásból és sietett ki ajtót nyitni. Cselédjük nem volt.

Szibill gyorsan rendet csinált és egy kis virágvázát, a melyben hervadt szegfűcsokor volt, az asztalra tette. Már tudta, hogy ki jön; alázatos, félnék csengetéséről megismerte. Egy derék, szegény ember érkezett, — a hangja már hallatszott az előszobából — a ki egy fél év óta járt fel hozzájuk, elkövetett minden szivességet, de még mindig félnéken lépett be az igénytelen kis szobába, a hol Szibill előkelő szépsége elbűvölte és félszeggé tette.

Ma azonban nagyobb bátorsággal, több fesztelenséggel toppant be. Már az előszoba homályosságában is meglátszott, hogy valami új, önérzetes vonás van rajta: talán új ruha?

— Balog ur — szólt ki Szibill kedves hangon.

Balog ur bejött, ünnepiesen köszönt, torkát köszörülte és leült. Szibill a haját igazgatta meg könnyedén, az anyja pedig közömbös nyájassággal váltott néhány szót

a szöke, jelentéktelenül szöke fiatal emberrel, a ki szégyelte magát, mint az, a kit szinte észre sem vesznek.

Szibill érezte, hogy nyájasabbnak kell lennie és mosolyogva fordult Baloghoz. Ebben a pillanatban Balog kiegyenesedett és a leány elváltozott, meghökken arccal állt előtte. Valami rendkívüli történt.

Szibill nem hitt a szemének. Pillája még le volt hunyva, mintha látomása volna és halvány arcán minden finom kis izom meg volt feszülve. Balog ártatlanul, csaknem bambán ült a helyén és a leányt bámulta.

— Megörültem — cikázott át Szibill agyán a gondolat. — Hallucinálok. Ugyanaz a ruha van rajta, a mi Arturon volt!

Balog uron kék ruha volt, a melyet különös színe és szabása miatt ezer közül meg lehetett volna ismerni.

Szibill erőt vett magán, kinyitotta a szemét, lopva újra a ruhára pillantott és nem mert többé odanézni.

— Szép idő van, — mondta az anyja, hogy valamit mondjon és Balog felelt rá valamit, a mit azonban Szibill nem hallott, mert lelkét teljesen elfoglalta egy kép.

lődne, de mint fennebb igazoltuk csökkenőben van.

Ez a visszaesés tagadhatlanul a város vonzó, felszívó erejének rovására van; ugyan ki kívánczozna olyan helyen megtelepedni, hol igényeinek megfelelő lakhelyiséget nem talál s a kaphatót használati értékén felül kell megfizetnie; melyik köz- vagy magántisztviselő nem törekszik menekülni oly helyről, a hol még az esetben is, ha lakpénzére rápótól, szűk, egészségtelen lakásban kénytelen családjával meghuzodni.

Elérkezett legfőbb ideje annak, hogy a lakáshiány orvoslásának módzatait az intéző körök beható megbeszélése tárgyává tegyék, nehogy annak elmaradhatlan visszahatása a város fejlődését, esetleg évtizedekre kihatólag megakassza.

A segítségnek egyik kínáló módja — minthogy az itt állomásozó katonaságnak távozása sajnos már csak rövid idő kérdése — az üressé váló lakatnyáknak bérházakká való átalakítása; de minthogy ez csak átmenetileg fogja kielégíthetni a folyton emelkedő keresletet, ki kell módját eszelni annak is, hogy a polgárságban az építkező hajlam felébredjen; oda kell hatni, hogy a helyi s esetleg a szászföldön működő pénzintézetek alaptőkékjüknél egy részét jól jövedelmező elhelyezésként építendő bérházakba fektessék.

ZENE.

Kedves Margit hangversenye Nagyszebenben. E hó 20-án tartotta meg Kedves Margit hangversenyét Nagyszebenben az „Unikum” termében. Nagy sikere volt ugy erkölcsi mint anyagi tekintetben, a mit szépen előadott énekszámával ki is érdemelt. Ének tudása, előadása egyaránt kitűnő. Változatos programját négy nyelven énekelte s minden egyes dal sajátosságát, hangulatát kellő érvényre juttatta. Szép hangjainak hajlékonysága leginkább a kóloratur-énekre predesztinálja s így evvel érte a legnagyobb hatást. Rendkívül sikerültek voltak a magyarul előadott dalok. Volt virág, taps bőven s őszintén gratulálunk a művésznőnek e fényes debut-jéhez. A zongorakíséretet Fleischer segesvári zeneigazgató látta el.

Ének és zenetanítás. Ének és zeneórákat ad B. Mihály Bertalané okleveles zenetanár. Modern tanítás. Közlebbit a szerkesztőségben.

Nyári est . . . Meglepett, mozdulatlan holdsugár . . . Virágillatban uszó terrász . . . Egy végtelen ölelés és minden eszméletet kioltó csók . . . És egy kék ruha, egy felejthetetlenül kék ruha, ami Arturon volt!

Balog felállt és örülten komikus mozdulattal megpödrölte a bajuszát, mintha tyuklábbal csinálta volna és majomszerű mozdulatokkal tett néhány lépést.

— Eszem el ne hagyj — hajtogatta magában Szibill, a kit bizarr, kusza álom környékezett, a milyent lázban álmodnak fiatal leányok.

Balog ur most a nyakába vette a lábát, teste mindenféle szint váltott, mint a kameleoné és a székén groteszk bukfencsel megint helyére ült.

— Szibill, Szibill, rosszul vagy? — kiáltott az anyja és szaladt a leánya után, aki kifutott a szobából. Balog reszketve, tehetetlenül és tudatlanul ült a helyén . . .

— A leánykám rosszul van — jelentette Szibill anyja, mikor visszajött. — Kissé kiment a levegőre.

Balog nem tudott semmit felelni, csak

Kultura és gazdaság.

A kultura csak ott fejlődik igazán és életképesen, a hol azt szilárd talajon gazdasági erő támogatja. A kultura olyan fa, a mely a gazdasági erők által termékenyített talajon él meg, csak ott nő terebélyessé. Minél mélyebb és termékenyebb rétegekbe bocsájthatja gyökereit, annál dusabban virágzik és hozza gyümölcseit. Viszont a gazdasági erő és gazdasági élet, a jólét csak ott erősödik és ott izmosodik meg, a hol a kulturának napfénye és melege árad rá. Sokszor mondták, de nem lehet eléggé ismétlni, hogy csak művelt nemzet lehet gazdag és csak gazdag nemzet lehet igazán művelt.

Mindakettő: a kultura és a gazdasági munka, elsőrendű állami feladat, mindkettőnek fejlesztése és erősítése közvetlen állami cél. De csupán az! Nagy hiba és nálunk is el van terjedve az a balhit, hogy mindent az államtól várnak, pedig az állam nem tehet mindent, hiszen maga az állam végre sem más mint a társadalom egyeteme és összessége. Az állam nem veheti át mindazokat a feladatokat, a miket a társadalom összes rétegeinek harmonikus együttműködése képes csak megoldani. Ez biztosítja csak az igazi haladást és fejlődést anyagi és szellemi téren.

Csak egy minden rétegében összeforrott társadalom képes az államot feladataiban támogatni, egy társadalom, a mely telítve van nemzeti és hazafias érzéssel, a mellyel nem jelszavak után indul, hanem mindig a tiszta igazság kiprobált elvein az élet realis szükségleteit is számba veszi, a mely átérti és átérzi a nemzeti célok nagyságát és munkálkodni kíván azokon, munkakedvvel és munkaképességgel, a mely megbecsüli az egyéni munkásságot és az egyéni munkássággal fegyvermezi és szervezi a társadalmat.

A társadalomnak ki kell vennie a maga részét az állami élet feladatainak teljesítéséből és nem is lenne jó, ha mindent az állam abszorbeálna, mert felemésztené azokat az erőforrásokat, a melyekből önmaga táplálkozik.

A magyar társadalomnak még különösebb kötelességei vannak. Más országok százados konszolidált állapotnak örvendenek, mi sok irányban még kiépítetlen állami szervezettel birunk. Tömerdek a kérdés, amely megoldásra vár beligazgatási, szociális, gazdasági és kulturális téren.

igaz részvét és megdöbbenés tükröződött arcáról.

Szibill odakünn egy konyhaszékre borult mint valami imzámolyra és magában rebegte

— Uram Istenem, miért mérted rám ezt a csapást? . . . Már elfelejtettem mindent, mindent . . . Már azt hittem, hogy újra tudok szeretni . . . hogy egy derék, tisztességes ember felesége lehetek . . . És ilyen kegyetlen játékot üzöl velem! . . . Isten, Isten bocsáss meg! . . .

Szibill vallásos lélek volt és amint arra a nagy, szent fogalomra gondolt, a mely már gyermekkorában, mikor immára kulcsolta a kezét, édes álomba ringatta — egyszerre magához tért és megkönnyebbülést érzett. A nagy rejtelmet, a melyet az imént átélt és a mely csaknem esztét vette, egy szóval simította el: „Istenem“.

Visszatért a szobába, hol Balog ur, a véletlenség vértanuja az öntudatlan részvét kifejezésével fogadta.

— Bocsásson meg — suttogta Szibill és könnyel telt meg a szeme.

Nekünk nem szabad időt mulasztanunk. Nekünk közös munkára kell feszítenünk összes erőinket. Van még egy hátrányunk azokkal az államokkal szemben, a melyekben a nyelv egysége áll fenn. Nekünk kötelességünk, hogy a magyar műveltséget és a magyar kulturát ápoljuk és terjesszük.

Jól mondta az első magyar parlamentáris miniszterium közoktatásügyi minisztere, hogy Magyarország jövőjének kérdése kulturkérdés. Minden országnak az, de az elmaradt és gyenge országnak leginkább az. Sőt ma azt mondhatjuk: mindenkinek a jövője kulturkérdés abban a nagy harcban, abban a versenyben, a mely az egész világon gazdasági és szellemi téren minden nemzet között megvan.

De nem szavakkal, tényekkel kell ezt bizonyítani. És lehet is. Van-e magasabb ügy, mint a műveltséget terjeszteni, annak szeretetét bevinni a nép legsalsóbb rétegeibe, őket nemesre képezni, de gyarapítani anyagilag. Ha mindenki válllvetve, öntudatosan munkába áll ennek a nagy, szent ügynek érdekében, a melynek mindenki szívében élnie kell, a ki ezt a hazát magáénak vallja, ha mindenki csak egy kődarabot hord ehez a nagy épülethez, akkor az felépül szilárdan, mint a szikla. Fényesen és tágan, hogy mindenkit e hazában képes lesz befogadni. Sz. K.

Homályban.

Akácfaövezte, kis, falusi házban
Él egy szőke asszony, tenger boldogságban.
Soha nincs bánata, kék az ég felette,
Hej! Pedig szeretett valakit titokban,
Szerette . . . feledte . . .

Él a nagyvárosban egy póétaféle,
Az a szőke asszony volt minden reménye.
Amióta ő is örökre elhagyta,
Nem él, csak vergődik. Széttépett álmait
Temeti . . . siratja.

Pallay Tibor.

Hirek

A csendőrkerületi parancsnok Medgyesen. E hó 23-án Szanyi Árpád a VII. csendőrkerület parancsnoka Brassóból Medgyesen tartózkodott, hol hivatalos látogatásokat tett és megvizsgálta a helyi csendőrörsöt.

— Nézz ide, leánykám — szólít élenken az anyja. — Nézd csak, mit hozott neked ez a jó, kedves Balog ur.

Az asztalon arany órácska volt csinos női láncsal és brelokkal.

— Milyen nagylelkű ön — mondta Szibil. — Meg sem érdemlem. Nagyon drága ajándék ez . . .

— Kérem, nem drága — felelte Balog, a ki nagy zavarában már azt se tudta, hogy mit beszél. — Árverésen vettem, nagyon olcsón.

Szibil megnézte az órát, kedveskedve kinyitotta a födelét, belenézett és egyszerre kacagni kezdett . . . Az anyja és Balog megdöbbenve tekintettek rá, mert úgy viselkedett mint az örült. De hirtelen magához tért, elpirult és nyomban el is sápadt.

— Miért neveltél olyan különösen? — kérdezte az anyja. Szibil eléje tartotta az óra fedelének belsejét.

— Nézd, — szólít.

Az anyja belenézett és meglepetve felkiáltott:

— Hiszen ez a Litványiak cimere!

A magyar kaszinó gyűlése. Magyar kaszinónk múlt szombaton tartotta első választmányi gyűlését az új kaszinói helyiségben Mihály Károly igazgató elnöke alatt. A gyűlés tndomásul vette az igazgatónak, a Hegyesi Győző dr. táblabíróvá való kinevezése alkalmából ünneplésére rendezett összejövetelről való bejelentését s egyhangulag elhatározta, hogy az összejövetel páratlan sikerült, a mit különösen a tagok szép számban megjelenése okozott — jegyzőkönyvileg megörökíti. Köszönetet szavaztak Mihály Károly igazgatónak, ki a kaszinó költőztetését olyan ügyességgel és annyi fáradsággal vezette és az új helyiség izléses berendezéséért. Salati Józsefet háznagynak választották meg. A régi billiárd eladását és egy új billiárd asztal beszerzését határozták el. Végül új tagokat vettek fel és tudomásul vették a Medgyesről eltávozott tagok kilépését.

Börtönvizsgálat. Makkay Jenő erzsébetvárosi királyi ügyész 25-én Medgyesre érkezett. Megvizsgálta a járásbíróság börtönét s mint értesülünk mindent a legnagyobb rendben találtatott.

Jegyzőválasztások. Dr. Schuller Frigyes főszolgabíró 25-én tartotta meg Mihályfalván és Hásságon a jegyzőválasztásokat. Mihályfalván Pop Valér és Hásságon Lang Mihály okleveles jegyzők választottak meg.

Cimer és lobogó az iskoláknak. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az összes elemi népiskolák részére cimerezemzeti lobogókat és az iskolák bejáratai fölé alkalmazandó nemzeti cimereket küldött a vármegyei közigazgatási bizottságnak, mely a nemzeti jelvényeket legközelebb szét fogja osztani.

A város előzékenysége. Az új járásbíróóság épülete előtt világító lámpa eddig felállítva nem volt s a tisztviselőknek hivataluk elhagyásakor sok kellemetlenséget okozott az állandó sötétség, különösen a téli hónapokban. Ezt a hiányosságot belátván a város polgármestere, mint tapasztaljuk, a bíróság közelében egy gáz lámpát állíttatott fel, a mely már naponként délután fel is gyújtatik.

Tiszthelyettesek szemléje. A közös hadügyminiszterium f. évi augusztus 4-én kiadott rendelete értelmében a tartalékos tiszthelyettesekkel és jelöltekkel a tartalékos havidíjasokhoz hasonló fő- és utószemlék tartandók. A fő- illetve utószemle mindig a tiszti fő- illetve utószemlé követő második hétköznapon tartandó meg. Ezekre minden tiszthelyettes vagy jelölt minden behívó nélkül megjelenni köteles. A főszemle a kiegészítő és állomásparancsnokságoknál — az utószemle csakis a kiegészítő parancs-

nokságoknál tartatik meg. Az erre kötelezettek polgári ruhában tartoznak megjelenni — Itt említjük meg, hogy a legénységi ellenőrző szemléket beszüntetik és a népfőlkelési jelentkezéseket újra életbe léptetik.

A nagykapusi botrány elsimult, mert az erzsébetvárosi kir. ügyészség a vádat elejtette, minthogy a segesvári járási szolgabíróóság a késedelmes kihallgatás által a vád fölveteléhez szükséges formai föltételeket nem tartotta be.

Románia színei Segesvár város utcaín. Segesvárról írják lapunknak, hogy az ottani rendőrség az argus-szemek helyett gyakran visel fekete pápaszemet, a melyen át nem igen lát meg olyan dolgokat, a melyeket azonnal észre kellene vennie. Segesvárt a román legények és leányok azt hiszik, hogy Bukarestben vannak, mert egész tüntetőleg Románia színeiből összetett és diszített derékkötőt és hajukba font szallagot viselnek. Tudvalevőleg az idegen országok színeinek viselése rendeletileg Magyarországon tiltva van, ezt tudhatja a segesvári rendőrség is, melynek ügyelnie kell ennek betartására. Épen ezért a románok eme visszaélésére felhívjuk a segesvári rendőrség figyelmét, melynek kötelessége minden olyan viselését eltiltani, mely tüntetést képez a magyar nemzeti állam ellen.

Szabadságolás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Magdó István szentágotai állami elemi iskolai tanítót polgári iskolai képzőintézetben folytatandó tanulmányai végett a folyó iskolaévre szabadságot és állandó helyettesítésével Seiler János okleveles tanítót bizta meg.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mészáros János volt névű állami elemi iskolai tanító helyébe Klinger Károly kraiovai missióbeli tanítót nevezte ki.

Kenyérszállítás az erzsébetvárosi honvédség részére. A m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerület hadbiztossága által 4220/1908 szám alatt kiadott „Hirdetmény“ szerint az erzsébetvárosi honvéd zászlóalj részére 1909. évi január hó 1-től 1909. évi december hó 31-éig szükséges kenyér és zab szállítására vonatkozó versenytárgyalás Nagyszébenben a 23. honvéd gyalogezred kezelő bizottságánál folyó évi október hó 6-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni. A szállításra vonatkozó részletes feltételek az erzsébetvárosi honvéd zászlóalj kezelőtiszti irodában betekintheők, illetve a fent

jelzett VI. honvéd kerület hadbiztosságától ingyen meg is szerezhetők.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi október hó 10, 11 és 12-én Temesváron a polgári lövölde kertben rendezendő országos jellegű baromfi, házinyul, galamb, bor és gyümölcs kiállításáról szóló tervezeteket e napokban küldte szét az ország baromfitenyésztői, bor- és gyümölcstermelőinek. A mint a tervezetből kivehető, ezen kiállítás térdijai az idej kiállítások között a legolcsóbbak és e mellett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt mivel a m. kir. földművelésügyi kormányon kívül az aradi jószágigazgatóság, a helybeli állattenyésztési felügyelőség és egyesület is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

Drágaság az építkezésnél.

Ezelőtt mintegy 12 éve mintha csak az emberiség alkotó ereje az építészterén kimerült volna, stagnálás állott be, ugyszólván az egész országban. Az építkezési kedvnek ezen hátrányos megszűnését a körülmények lényeges változása idézte elő, a mennyiben a socialis törekvésekkel elért eredmények, melyeket a munkás elem kivivott magának, a dologi munka és anyag értékét (mert hisz az anyag is munkás kézen megy át) oly szédületesen emelték, hogy a folyton szidással említett házbéremelés nyilvánvaló és indokoltnak látszik, ha tekintetbe vesszük, hogy 12 év alatt mintegy 33%-kal költségesebben építkezünk.

Az építési költség és jövedelmezőség fordított arányát, hü perspektívában nyújtja az alábbi összehasonlítás, pl:

1896-ban egy közepes hivatellü három emeletes ház □-ölenként 900 K alapár mellett 100.000 koronáért épülhetett, 20.000 korona befektetéssel, mert a többi 80.000 korona jelzálog kölcsönt pénzintézet adta.

Ugyanakkor a jövedelmezőség: lakberek utáni jövedelem valószínű átlaga 6800 K, ebből levonva vízdíj, házi világítás stb.-re, az adómentesség első 15 évében a bevétel 15%-a: 1200 K. 80.000 K jelzálog kölcsön kamata és tőketörlesztése fejében 5% 4000 K összesen levonandó 5020 K, marad évi tiszta jövedelem 1780 K, mely összeg a befektetett 20.000 K 8.9%-ának felelt meg.

1908. évben ugyanazon házat tételezve fel, □-ölenkénti alapár 1200 K; építési költség 135.000 K. 70.000 K maximális jelzálogkölcsön és 65.000 K befektetéssel.

— Tönkrejutottak — álmotta magában és nem merte végiggondolni azt a reményét, hogy csak a pénz teszi gonosszá az embert és hogy egyszer majd . . . talán . . . a sorstól megpróbálva, összetörve . . . vissza fog jönni a megtért bűnös, a megtért, igaz szerető . . .

Az ajtó nyilott és a sötét szobába sugárkéve, egy lámpás gyöngye fénye nyilalt be. Szibill felrezzent. Lépéseket nem hallott, csak mintegy messziről, nagyon messziről az anyja elhaló szavát:

Szibill, Szibill . . .

Megremegett és mintegy belső sugalattól az ajtó felé ment. Az ajtóban egy magas, kissé megtört ember állt. Némán könnyezett. És a könnyeit egy szomjas ajak csókolta fel, a mely még azt sem tudta mondani:

— Artur!

Szini Gyula.

Az Artur cimere — mondta mélyen magában Szibill.

— Árverésen vette? — kérdezte az anyja Balogtól.

— Árverésen — felelte Balog. — És ha jól emlékszem, csakngyan egy Litváni nevű tönkrejutott, gazdag család holmiait kotyavetyélték el ott.

— Tönkrejutottak! — mondta kárörvendő diadallal Szibill anyja.

— Tönkrejutottak — gondolta magában a leány; öröm és bánat egyszerre dulták szegény, vergődő szívé. Hirtelen más jutott az eszébe:

— A ruháját is ott vette? — kérdezte Balogtól?

— Ott — felelte az elpirulva. Szibill már sajnálta, hogy megsértette; hiszen ugyis tudhatta volna . . .

Balog érezte, hogy valami történt a két nő lelkében, azt is érezte, hogy Szibill különös viselkedésének ő az akaratlan oka és olyan zavarba jutott, hogy nem tudott

magán másképp segíteni, minthogy elbusuzott. Kikisérték. Eltávozott.

Mikor magukra maradtak, Szibill anyja villogó szemmel szólt:

— Hát ők is tönkrejutottak!

— Hagyd el . . . hagyj magamra — felelte gyöngye hangon Szibill és leült a mályvaszínű szófára. Az anyja engedelmesen kiment. Ismerte a leányát, a ki ilyenkor kérlelhetetlen volt.

— Tönkrejutottak — sohajtott Szibill, mikor magára maradt és betakarta az arcát a kezével, hogy . . . álmodjék.

Pedig nem volt rá szükség: a szobában az est borongó árnyékai ereszkedtek alá. Bús, álmódzó volt körülötte minden, úgy, hogy az óra ketyegése mint apró, szaggatott zokogás hangzott a fülében.

Tönkrejutottak — gondolta magában és a gyűlölet öröme reszkettette meg lelkét.

Tönkrejutottak — sohajtott magában és szomorúság fogta el, mert sajnálta azt, a kit egyszer annyira szeretett.

Ugyanakkor jövedelmezőség: lakberek utáni jövedelem valószínű átlaga 9000 K, (vagyis a 12 év előtt 680 koronáért kivethető lakás ma 900 K). Levonva vízdíj stb. 15% 1350 K. 70000 K jelzálog kölcsön tőke és kamata után 5% 3500 K, összesen 4850 K. Marad tiszta bevétel 4150 K mely a befektetett 65.000 K 6·4%-a.

Ezen számadatok élénken igazolják a munka értékének emelkedésével szemben, a tőke haszon csökkenését építkezéseknél.

Az újabb iparos generáció valamivel iskolázottabb és képzetesebb s így nagyobb igényeket táplál s nemcsak munkáját, de tudományát is díjazni követeli. Kevesebb munkaidő és munkateljesítmény mellett többet keres, pl. egy kőműves, ki ezelőtt 12 éve naponként 3.50 koronát keresett, befalazott 900—1000 darab téglát, ma keres átlag 5 koronát és befalaz 550—650 téglát.

Ugylátszik azonban, hogy jelenleg egy kis reakció állott be, utóbbi évek éppen semmi, vagy csak jelentéktelen áremelkedést mutatnak és ezen kedvezőnek mondható körülmény magyarázza, hogy ismét építeni látunk mindenfelé.

Gabányi Lajos.

Közigazgatás.

Az ebadóról.

A vármegyei ebtartásról szerkesztett szabályrendelet 28. §-a rendelkezése értelmében az e címen befolyt összegek hova fordítása céljairól intézkedik. Meghagyván a jogot a rendezett tanácsú városoknak az e címen befolyt összegek feletti rendelkezésre.

Már az ezen alapon befolyt pénzek eredete is olyan, hogy önként értendőleg szorososan állategészségügyi és tenyésztési célokat kell feltétlenül szolgálniuk.

Ezzel szemben azonban szomorúan kell tapasztalnunk, hogy az „ego sum leo“ elve itt is érvényesül.

Vármegyénk két városa, a mely így is, úgy is szabadon rendelkezik az ebadó összeggel, kapja rendszeresen a minden évben befolyó összegeket vásárterei berendezése céljára. Hogy ebből a járások többi s különösen vásártartó községeinek mi a haszna, előnye — a kör négyszögesítéséhez hasonló talány.

Járásunk a vásárterek berendezése tárgyában vezetett küldöttségének világosan és határozottan meg lett mondva, hogy csak azon községek számíthatnak vásári joguk további fentartására, a melyek vásártérüket a törvény követelményeinek megfelelőleg berendezhetik.

Hát, és ezt jogosan kérdezhetjük, ebből az ebadóból nem juthatna a vármegye többi vásártartó községeinek is segély? — és első sorban nem ezeket kellett volna segíteni?

A városok nem is kellene hogy elfogadják a vármegye községeinek ezen áldozatát, hiszen a városok nagy jövedelméből vásártérüket ezen alamizsna nélkül is berendezhetik.

A vásártartó községeknek pedig épen kapóra jönne az ebtartási szabályrendelet életbelépte óta csak az általok befizetett összegek e célra leendő kiutalása, mert a törvények szigorúan követelt végrehajtása által maholnap a bezárt vásárterek kulcsát kell hogy átadják a kir. állatorvosoknak.

Egy írógép

egy Wertheim pénzszekrény, törvény-rendeletek gyűjteményei, szakkönyvek eladók:

Dr. Kein Adolfnál.

48

Kő-utca 50.

Jog.

Csak idegen utónevek cégjegyzékbe be nem jegyezhetők.

A debreceni királyi ítélőtábla a N. Keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet cégbejegyzési ügyében, a szatmárnémeti kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság által az 1908. évi március hó 19-ik napján 5678. szám alatt hozott végzést, a kereskedelmi cégbejegyzések kihirdetésére felügyelő kir. bírónak az 1908. évi május hó 3. napján 8963. szám alatt beadott felfolyamodása folytán az 1908. évi június hó 10. napján tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következő végzést hozta:

A kir. ítélőtábla a kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság végzését megváltoztatja, a N. Keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet céget ez idő szerint a cégjegyzékbe bevezethetőnek nem találja és az első bíróságot utasítja, hogy nevezett szövetkezet igazgatóságát hívja fel, hogy T. J. a Nikolaje egyik cégvezető igazgatónak olyan hitelesített névaláírását is mutassa be, a melyen nevezett igazgatósági tag utóneve a magyar utónévnek megfelelőleg van írva, a hitelesített névaláírás bemutatása után pedig a továbbiakra nézve szabályszerűen járjon el.

Indokok: Abból, hogy a cégjegyzékek az állam hivatalos nyelvén vezetettek, következik, hogy azokba az utóneveket a magyar nyelvnek megfelelő név alatt is be kell vezetni, minélfogva azokba a tisztán idegen utónév be nem vezethető.

Mint hogy pedig a jelzett szövetkezet egyik megválasztott igazgatója T. J. a Nikolaje utónévét csak idegen utónévvel jelölve mutatta be hiteles alakban, hogy a cégjegyzékbe az igazgatóság tagjaként bevezethető legyen, szükséges, hogy hiteles névaláírásaként első sorban a magyar nyelvnek megfelelőleg, magyar utónévvel ellátva is bemutassa hiteles névaláírását, szabadságában állván e mellett hiteles névaláírását a magyar utónév után a vidéken szokásos idegen utónévvel írva is bemutatni.

Mivel pedig az alapszabályok 31. §-a szerint az igazgatóságnak legalább 4 tagból kell állania — minthogy igazgatókul csak azok vehetők be, a kiknek szabályszerűen irt hitelesített névaláírására bemutatattik — minthogy egyik, igazgatóul bejegyezni kért T. J. a Nikolaje név aláírása a fentebb felhozottak szerint szabályszerűnek nem tekinthető és e miatt a cégjegyzékbe be sem vezethető, e nélkül pedig az igazgatóság alapszabályszerűleg megalakítottának nem tekinthetvén, a cég ezen hiány miatt ez idő szerint a cégjegyzékbe be sem vezethető. —

Pályázat.

Az újonnan felállított kereskedői tanonc szaktanfolyam részére a helyi iparostanonc-iskolában heti 3 óra adására egy tanerő kerestetik. A heti 3 óráért évenként 80—90 korona tiszteletdíj adatik. Jelentkezni lehet a helybeli városi tanácsnál október 1-éig.

Medgyes, 1908. szeptember 21-én.

Az iparos iskola felügyelő bizottsága.

Sz. 3904/908.

Pályázati hirdetés.

A nagyselyk—kisselyki vicinális utvonalon megüresedett utkaparói állásra pályázatot nyitok azzal, hogy az ezen állást elnyerni

ohajtók keresztlevél és erkölcsbizonyítvány-nal felszerelt kérésüket f. évi október hó 10-éig hozzám nyujtsák be.

Az állás javadalmazása évi 288 korona, mely havi utólagos részletekben fizetetik ki.

Az utkaparó székhelye Kisselyk.

Medgyes, 1908. szeptember 24.

49

Dr. Schuller,
főszolgabíró

560—1908. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a medgyesi járásbíróságnak 1908 évi V. 349. számú végzése következtében Dr. Humborszky Béla eperjesi ügyvéd által képviselt Thor Gyula eperjesi cég javára 1000 K. s jár. erejéig 1908 évi augusztus hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 10207 koronára becsült következő ingóságok: u. m. lovak, kocsik, omnibuszok, vendéglő s kávéház felszerelések nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a medgyesi kir. járásbíróság 1908. évi V. 349/3 számú végzése folytán 1000 K — ill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi július hó 28. napjától járó 6% kamatai $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 111 K 75 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Medgyesén, alperesek lakásán leendő megtartására 1908. évi október 3. napjának d. e. 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Medgyes, 1908. évi szept. hó 10-én.

Hotye János,
kir. bír. végrehajtó.

50

Favágás.

Tudtára adom a nagyérdemű közönségnek, hogy egy öl tűzifa felvágását 3 K 60 f, felvágását és elrapását 4 koronáért elvállalom.

Megrendelést kér:

Schuster Johanna.
Pfarrhof-utca 4.

Elsőrangú cipők legnagyobb választékban

A legjobb, legkényelmesebb és legolcsóbb az Amerikai cipő.

Ferfi-cipők párja 20 K 50 f.

Női-cipők párja 18 K 50 f.

Egyedüli képviselője az itteni piacon:

Ipsen Frigyes Medgyes,
Piac-tér.

Különlegességek

finom és csinos cipők mértékszerűen elkészítése bármely alakban.

12